

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresol

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. s. au 15 bani rom.

La
Abonament lunar

pentru Maiu st. v.

— cu prețurile din capul foi —
invită

Administrațiunea dăruului „TRIBUNA“.

Crisa în Italia.

De câțiva ani încoace mai ales, firea romantică a Italianilor se manifestă și prin dese schimbări de guvern, prin crizele ministeriale, care acum în urmă se repetă aproape ca în Franța. Abia reușise marchisul di Rudini să formeze cabinetul de acum două săptămâni, și eată scirile telegrafice ne aduseră amănunte nu numai despre o nouă criză, ci și scirea despre demisionarea cabinetului întreg, despre declarațiunea lui Rudini, că nu mai poate primi să formeze un al treilea cabinet.

Așa, că va fi vorba de astă-dată de o schimbare radicală în guvernul italian, deoarece după toate probabilitățile parlamentul va fi dizolvat în curând vreme.

Ceea-ce este interesant pentru noi toți în această criză este faptul, că, după-cum spun foile mari europene, cauza ei nu este numai politica internă, va să zică nu este un efect al luptelor de partid italiene, ci criza are originea ei în politica externă, în conexiunea Italiei cu statele din tripla alianță.

Sunt în parlamentul italian elemente care, inspirate de foile franceze, dau expresiune cugetului lor, că prea este costisitor această ligă de pace; chiar elemente ce cu sinceritate susțin tripla alianță afă, că nu este destulă concordanță între raportul financiar și cel militar al Italiei, și prin urmare înarmarea continuă ce o cere tripla alianță ar trebui într-o măsură moderată.

Aceste elemente, aliate cu cele-ce pe față au fost și sunt contra triplei alianțe, au majoritată pe Rudini, au făcut ca chiar după-ce ministrul de finanțe se retrăsese din cabinet și s'a impus rămânerea celui de război, agreat de rege, să se provoace o criză, a cărei rezolvare definitivă este rezervată poate numai unui timp mai îndepărtat, și cine știe după câte frământări.

Retragerea definitivă a lui Rudini, foile franceze și rusești o atribuie slăbirii dragostei Italianilor pentru tripla

alianță. Pe de altă parte însă foile apropiate de statele ligei de pace spun, că ori-și-cine va veni în capul guvernului italian, va trebui să adopte politica externă susținută de Crispi și Rudini, căci este în interesul Italiei să aparțină triplei alianțe, ear' a sta alături de statele aliate, fără înarmări bune — deci fără sacrificii militare — nu se poate.

Amănunte privitoare la Italia și tripla alianță dă și „National-Zeitung“ din Berlin, aducând un extras interesant din o broșură apărută la „Dunker și Humblot“ în Lipsca, broșură ce numita foaie o ține de oficioasă, care e intitulată: „Berlin-Viena-Roma, reflexiuni asupra noului curs și noua situație europeană“ și apără politica externă actuală a Germaniei. Ceea-ce e mai interesant în broșură, e că ea declară și explică ca exacte deslușirile adresate într-o epistolă a deputatului italian Maggiorino Ferraris, amicului lui Rudini, la 6 Iunie a. tr. lui „Corriere della Sera“ din Milan despre înțelegerea și cuprinsul alianței triple.

După aceea, esența acelor împărțiri a fost, că alianța înțreită în 1891 nu obligă pe nici unul dintre ceilalți aliați pentru cazul unui război ofensiv la ajutorul aliaților, că însă ori-ce atac în contra uneia din puterile triplei alianțe ar avea de urmare imediată participare cu armele a celorlalte două. Mai departe Germania și Austro-Ungaria au fost garantat Italiei integritatea sa teritorială, fără de a fi primit în schimb din partea Italiei o contragarantă. Cea din urmă s'ar fi întâmplat din considerațiunea Italiei pentru Franța, pentru-că aceasta se nu consideră pe Italia deobligată la garantarea teritoriului german Alsatia-Lorena. În obligamentul Italiei de a ajuta pe Germania în cazul unui atac din partea Francei, nu s'a schimbat nimica prin aceasta. Deoarece tratatul de alianță actual prevede cazul unei alii la fiecare atac în contra unui aliat, într-asta ar zăce o extindere considerabilă a tratatului de mai înainte; pentru-că tratatul austro-german dela 1879 a stipulat numai atata, ca Germania și Austria să se ajutore reciproc cu întreaga putere armată, dacă una dintre ele va fi atacată de Rusia. La ce s'a obligat Italia când a intrat în alianța triplă, a rămas un secret; probabil se va fi obligat numai la ajutor, dacă Franța ar ataca Germania și Austro-Ungaria ar fi interesată, nu însă pentru cazul unui atac din partea Rusiei contra uneia dintre celelalte două puteri. Din broșură nu reiese cu totul lămurit, dacă această rezervă mai dăinuiește

încă. După epistola lui Ferrari ar trebui admis, că astăzi și Italia consideră ca natural cazul aliiării la ori-ce atac în contra unuia dintre aliați. Într Italia și Anglia ar exista o tranșacție, ca Anglia să dea ajutor pe apă Italiei, la cas că aceasta ar fi atacată, precum și în cazul, dacă Italia prin aparițiunea sa la tripla alianță ar fi încurcată într-un război.

De altfel pe noi în primul rând ne interesează și ne îmbucură un lucru: că Italia va fi mereu pe partea acelor, care sunt înarmați contra Rușilor, cei mai mari dușmani ai Românilor, și a tuturor popoarelor cu aspirațiuni nobile.

Memorandul Românilor.

— Demonstrație antipatriotică în pregătire. —

Sub acest titlu „Magyar Hirnap“, unul din organele partidului aristocratilor maghiari, scrie următoarele în nrul seu dela 7 Maiu:

La 1887 Românii au hotărât, pentru astă-dată, în conferința națională ca să se adune la un loc, în formă de memorandum, toate plângerile lor, pe care să le prezente regelui cerându-i spriginul în favorul cauzei lor. Ear' cu executarea hotărârilor aduse în conferință au însărcinat pe comitetul executiv ales cu acea ocaziune.

Bărbații aleși în comitetul executiv de atunci cei mai mulți erau de așa caracter, că politici maghiari nu puteau și nu pot să împărtășească vederile lor privitoare la cestiunea națională, dar' aveau atata prevedere politică, ca aspirațiunilor naționale să le pună oarecare stavilă și să știe, că nu e permis să „îndrănească“ totul. În acest comitet executiv al partidului național român cuvântul decizător îl avea presidentul comitetului: Vincențiu Babeș.

La opinia publică a Europei Români nostri au apelat adese-ori, în formă de broșuri și articoli de ziare. Diarele din patrie și presa regatului român nu au încetat o singură clipă a vorbi în tonul urei despre „stăpânirea tirană a Maghiarilor“, care se exercită asupra naționalităților și îndeosebi asupra Românilor. Într-acestea a intrat în acțiune contra noastră și Liga fundată de studenții universitari valachi, care a umplut străinătatea cu memorandumul ei acuator.

Comitetul presidat de Vincențiu Babeș se vede că deocamdată s'a mulțumit a merge până aici. Căci deși e fapt, că comitetul executiv al partidului național între anii 1887—1891 s'a ocupat în mai multe rânduri cu cestiunea memorandumului ce se prezente în numele Românilor regelui, dar' majoritatea comitetului totdeauna așa a hotărât, că aface-

rea nu este încă destul de coaptă și că deocamdată nu este oportun a merge înaintea Coroanei, deoarece lipsesc condițiunile necesare pentru-ca pasul lor hotărât să fie încoronat de succesul dorit.

Minoritatea comitetului pretindea, cei drept, cu gălgăie, ca comitetul să nu diplomatisze, căci nu are drept a face aceasta, ci să execute pur și simplu decisiunile conferinței dela 1887, care sună așa: „Poporul român va înainta regelui un memorandum“. Iuliu Coroianu, avocat clujan, a și venit în toamna trecută la comitet cu o lucrare voluminoasă, dar' majoritatea comitetului nu s'a alăturat vederii lui. În acest timp s'a pornit atât în presa din Valachia, cât și în „Tribuna“ din Sibiu campania contra lui Vincențiu Babeș, pe care-l învinovățiau despre o mulțime de lucruri.

În mijlocul acestor împregiurări a sosit timpul conferinței române dela 20 și 21 Ianuarie. Scim ce s'a petrecut aici. Zadarnic a pășit personal în luptă Alexandru Mocsonyi, care se bucură de mare autoritate între Români; în ședința intimă s'a decis cu majoritate de 22 voturi, ca în numele Românilor fără amănare să se prezente regelui un memorandum, care cuprinde plângerile lor și cere îndreptarea lucrurilor de-adreptul dela Coroană.

Alexandru Mocsonyi a desvoltat, că în principiu nu este în contra ideii memorandumului, dar' în același timp a adus în discuțiune cestiunea oportunității. Deoarece un apel la Coroană în statele constituționale este un mijloc extrem, la acest mijloc nu este de alergat decât atunci, când sunt ceva rațe de speranță că pasul va avea succes. Mocsonyi a fost însă majorizat.

Urmarea acestui lucru a fost, că în urma retragerii lui Mocsonyi și a aderenților sei, în comitetul executiv al partidului român au ajuns elementele extreme, care acum fac ce vor. Vasile Lucaciu, faimosul preot din Șieșei, și Eugen Brote, conducătorul „Tribunei“, au eșit deasupra, care au fost și susținători ai prezentării memorandumului.

Am înregistrat, după „Tribuna“, că comitetul executiv actual a terminat memorandumul și acum în luna Maiu, o delegațiune mare compusă din toate clasele și gradele societății române, va duce acest memorandum.

Această deciziune a comitetului național român nu este însă decât planul făcut de elementele extreme de a demonstra contra patriei, plan ce țintese să fanatizeze poporul incult și să deștepte în el ură contra a tot ce este factor constituțional. Sântem în fața celor mai periculoase tendențe.

În contra hotărârii comitetului național de altfel a luat pozițiune întreaga presă din patrie, singură „Tribuna“ e care consimte. Prelații fără deosebire de confesiuni,

nici nu are pretenția de a fi, „Firică“ este o comedie bună, cu acțiunea bine și sigur stabilită și mai presus de toate scrisă în versuri curgătoare și limbă frumoasă și românească.

Dar' tocmai pentru-că este scrisă în versuri și într-un limbaj ales și infiltrat de un spirit ironic-satiric foarte subțire, la reprezentare pe scenă oferă mulțime de greutăți. E greu mai întâi a învinge versul, astfel, că dicțiunea să fie conversație, ear' nu recitație. E greu apoi să desvolți cuvenitul joc de scenă și cuvenita mimică, pentru-ca subtilitățile și hazul comediei să fie înțelese dintr-o singură audire.

Din toate aceste se vede, cât de mare este meritul diletanților nostri, care au învins toate greutățile și au procurat lui „Firică“ un succes, cum abia i-ar fi putut procura mai mare o trupă de actori de profesiune. Jocul fiecăruia, precum și ensemble-ul general au mers ca pe șleau, dovedind deservită pricepere în interpretarea piesei și muncă conșciențioasă întru învingerea greutăților.

Rolul principal, Firică, interpretat de dl. Ermil Borcea, a contribuit în prima linie la succesul dobândit. Domnul Borcea nu numai că și-a învățat bine rolul și s'a învîrtit pe scenă cu ușurință unui vechiu artist, ceea-ce la un diletant încă va să zică mult, ci totodată a știut să zugrăvească admirabil pe fleacul de om plin mai întâi de mofturi, apoi de frică, cum și-l-a închipuit poetul. Ear' aceasta nu numai cu ajutorul monoclului și a frisirii caraghioase ce și-a ales, ci prin adevărat joc de scenă, prin adevărată caricatură, atât exterioară cât și sufletească.

— în cap cu Ioan Vancea, metropolit grcat., și Miron Román, metropolit gr-or., — desaproabă mergerea la Tron, ca lucru greșit mai judecă acest pas și toți bărbații politici moderați ai Românilor.

Ce și vor dar' elementele extreme grupate în giurul lui Vasile Lucaciu și Eugen Brote? Nimic altceva, decât să demonstreze în ori-ce chip.

Planul și intenția lor este să adune o deputațiune de o mie oameni, pe care să-i ducă la Viena. Ei cred, că astfel se fac vestit, că ajungând în capitala Austriei în capul unei astfel de deputațiuni, va vorbi lumea despre dînșii.

Se înțelege, că atât Lucaciu, cât și Brote știu bine, că o deputațiune compusă din o mie de oameni nu poate fi primită de regele, căci abstracție făcând de alte lucruri, nici regulamentul Curții nu permite ca să se înfățișeze regelui o delegațiune atât de monstră în audiență privată. Din această pricină n'a putut fi primită nici delegațiunea femeilor sârbe, care doria acum în urmă să fie primită pentru a cere grațierea lui Iasa Tomici. Deputațiuni mai mari numai atunci primesc regele, când i-se face relațiune din partea ministrilor și pe răspunderea lor. Dar' aceasta s'ar opune planurilor lui Lucaciu și Brote, ca adecă ei să se adreseze întâi ministrilor maghiari. De aceea deputația nici nu se duce la Pesta, ci la Viena.

Problema celor doi agitatori este de astă-dată numai să adune pe cei o mie de delegați. După socoteala lor vor câștiga 40—50 inteligenți, care se meargă pe socoteala lor. Vor să adune apoi 2—300 preoți și învățători, care fiecare ar lua pe lângă dînsul 3—4 țerani români, ale căror cheltuieli se înțelege că trebuie să fie atâtău agoniste de undeva. Că oare le va succede capitol a aduna banii trebuincioși, despre aceasta mulți se îndoiesc, cu toate-că se dăce, că agitatorii se vor folosi și de ajutor bănesc străin. Cu un cuvânt sântem în fața unei demonstrațiuni antipatriotice, de care numai politica slăbănoagă „de pactare cu naționalitățile“ e lui Szapary poate produce.

Din parlamentul maghiar.

Discuțiunea asupra proiectului de budget al ministerului agriculturii s'a terminat la 7 Maiu n.

Eată amănuntele ce se dau asupra acestei ședințe.

După o discuțiune de cinci zile deputații pare a se fi istovit, așa că în această din urmă ședință discuțiunea n'a mai fost așa animată. Cel dintăi a vorbit Szalay Imre, care a exprimat regretele, că în 17 ani au

Mărturisim, că am dori să-l vedem pe dl. Borcea într-un rol de caracter mai înalt conceput. Sântem siguri, că ar pute raporta mari succese.

În rolul, puțin ademenitor pentru o damă tineră, a Emerodei, a avut cel mai deplin succes gentila domnișoară Geni Simonescu. Cu deosebire în scena, când își varsă la sinul lui Firică tot focol dragostei, înmagazinată în decurs de 36 ani, a fost, ca să zicem scurt și bine, admirabilă de tot. Credem, că succesul ce a avut i-a recompensat pe deplin jertfa adusă unei cauze bune, când s'a rezolvat să facă pe Emeroda „cu nasul vișiniu“.

Domnișoarele Maria Roman (Scatolca) și Dini Cuntănu (Aurora) deși rolurile lor sunt de mai puțină importanță în structura piesei, merită totată recunoștință, pentru dragostea și conșciențiozitatea, cu care și-a absolvat angajamentele primite. În deosebi accentuăm, că toate trei damele, fără de a ține cont de tentațiunea altcum foarte naturală în asemenea împregiurări, în privința toaletelor nu au ținut atata să brileze, ci mai mult să apară corăspunzător rolurilor și astfel s'au prezentat în toalete, mască și frisiră moderate, cu gust și priceperi alese. La o reprezentare de diletanți și aceasta este un merit considerabil.

Domnul Ioan Russu Șirianul a jucat sigur, precis și bine nuanțat pe bătrânul colonel Tunat, ale cărui paternale sentimente sunt atât de copleșite de fala de oștean și de ambiția de cetățean, care e capabil să turbure Europa, dacă nu va fi ales în senat.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Reprezentăția diletanților români.

Am promis, că vom reveni asupra producțiunii teatrale a diletanților români, care a avut loc Vineri seara în teatrul orașenesc al Sibului.

Încpem darea noastră de seamă cu cuvintele recensentului dela „Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“ despre acest eveniment prea rar în societatea românească de aici. Colegul nostru german dăce: Păcat, că e vorba de o societate de diletanți, care numai ad hoc s'au constituit la o reprezentație de binefacere. Cu alte cuvinte: ar fi păcat, dacă diletanții de Vineri seara, care atât de favorabil s'au introdus pe terenul ferbinte al artei dramatice, nu vor da și în viitor probe nouă și dese a hărniciei și iubirii lor de lucruri frumoase.

Dar' înainte de a ne continua aprepierile, să vorbim ceva despre piesele jucate.

„Firică“, comedie într-un act și în versuri de I. Cercez, este numele celei dintăi. Cuprinsul ei este următorul: Colonelul Tunat și vrednica lui consoartă, madame Scatolca, simt fericirea de a se numi părinții duor gingașe odrasle de sexul cel frumos. Fericirea lor este turburată numai prin fatalitatea nemilosului timp, ale cărui urme se ved cu deosebire pe față și pe nasul roșu al celei mai mari, cuconita Emeroda. Mamă-sa cu părintească îngrijire i-a redus la 24 cele 36 de primăveri ale ei și-i dă totă slăbiciunea și „oprească anii“ la cifra cea dintăi.

Sora mai tinără, Aurora, deși mai frumoasă și mai cu „vino încoace“, este în pericol să acumuleze și ea prea multe primăveri de fetie, căci cucoana Scatolca nu voese să „înceapă dela coadă, ca nimenia în lume“, cu alte cuvinte să mărite pe cea mai mică înaintea celei mari.

În această situație îi găsesec doi oaspeți bine veniți într-o casă cu fete mari: Căpitănu de călărași Decar și proprietarul Firică, cel dintăi chipeș și curagios, după-cum se cuvine unui cavalierist, ear' al doilea negațiunea calităților celui dintăi, un fel de tândală cum s'ar dăce pe la noi. Într-un punct se unesc însă amândoi: Și unul și celalalt au inimă „incandescentă“, care se aprind deodată la focul ochilor sglăbiei Aurora.

Emeroda, însă, sau mai bine socoteala cucoanei Scatolca de a o mărita pe ea întâi, le stă în cale amândurora. Dar' Aurora cu toate aceste ascultă vorbele de dragoste a frumosului căpitănu și amândoi urzesc planul de a încurca pe Firică să iee pe Emeroda cea „cu nasul vișiniu“. Firică nebănuitor serie Aurorei un bilet de dragoste, cerându-i o întâlnire, pe când celalalt se pun la joc de cărți. Păoiu, vistavoiul seu, pus la cale de servitoarea lui Tunat, Leanca, care i-a furat mințile și-i făgăduiesce, că îl va lua de bărbat, dă scrisoarea Emerodei sub cuvânt, că Firică i-a spus să o dea celei mai frumoase, ear' lui aceasta i-a plăcut. Se înțelege, Aurora, Decar și Leanca lucră la aceeași intrigă de a încurca pe Emeroda lui Firică.

Colonelul Tunat, deși candidat o pozițional la senat, om certat cu guvernul, ba chiar cu Vodă, și foarte grav în ale sale, în-

duplecat de Scatolca face și el ce poate, ca să-l încurce pe bietul Firică. Prințdend unele alusii, mai cu voce mai fără voce rău înțelese, îl ia pe urmă de scurt și-l duce la strimtoare. Decar îl ajută din toate puterile, ba face și mai mult. Când Firică i-se destăinuiesce, că e neînțelegere la mijloc și că el nu pe Emeroda, ci pe Aurora o iubesc, că-lărașul naibei îi spune, că Aurorei să-i dea pace, căci dacă nu îl pune înaintea pistolului. Sub asemenea împregiurări ia hotărârea de a lua tălpășița pe furie și ordonă lui Păoiu să pună caii la trăsura, ca să plece.

Într-aceea societatea s'a pus la cărți și Emeroda, conform scrisorii primite, vine la întâlnire cu Firică. Acum ițele se încurcă cu totul. Firică spune, că toată treaba e o eroare, ceea-ce face pe însetata de iubire Emeroda să leșine. Păoiu strigă de adună toată casa, că moare cuconita. Colonelul, Scatolca și celalalți aleargă în grădină, unde se petrece întresgă acțiunea. Când criza familiară e la culme, și Firică stă ca un delictuș ne mai sciind în cotro să apuce, vine Păoiu și spune, că caii sânt puși. Atunci Scatolca strigă cu inspirație, că a voit să-i fure „copila“. Colonelul se apucă din nou de el, nenorocitul om nu cutează să mărturisască adevărul, căci i-e frică să nu afle căpitănu, că a scris Aurorei. Nu-i mai rămâne decât să iee o hotărâre disperată și să declare, că ia pe Emeroda de soție.

Făcend aceasta toată casa îl îmbrățosează, ear' el dă mâna Emerodei cu resignație și cu „speranța în divorț“.

Aceasta este firul roșu al piesei. Deși nu e basată pe o idee mai înaltă, precum

